

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
ОВЛАШЋЕНИ РЕВИЗОР
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2026. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 10:
НАПРЕДНО УПРАВЉАЧКО РАЧУНОВОДСТВО

I – ЕСЕЈИ

**Есеј број 1. - ОБРАЧУН ТРОШКОВА НА БАЗИ КАРАКТЕРИСТИКА (АТРИБУТА)
УЧИНАКА И ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИЗВЈЕШТАЈНЕ ОСНОВЕ ПОТРЕБАМА
РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОДРШКЕ УПРАВЉАЊУ ТРОШКОВИМА**

Смјернице за одговор:

објаснити појам карактеристике (атрибути) производа или услуге, као и појам пакет стратегијских атрибута производа; шта се подразумева под обрачуном трошкова на бази карактеристика производа, те како се тај обрачун одвија (по којим фазама); на који начин би рачуноводствена подршка овом концепту требала да буде обезбијеђена и у чему се огледа значајност подјеле трошкова активности са становишта доприноса желјеним карактеристикама учинака; шта ће рачуноводственом систему дати стратегијска обилјежја (навести најмање три); који индикатори указују на неадекватност постојећег система обрачуна трошкова (навести најмање четири).

Одговор:

Есеј број 2:

- a) Дефинишите “Activity Based Costing” (обрачун заснован на активностима) и објасните код којих врста одлука предузећа користе информације засноване на АБЦ систему. (5 бодова)
- b) Наведите разлоге кориштења АБЦ система обрачуна трошкова као бољег рјешења у односу на традиционални начин утврђивања трошковне цијене производа или услуге. (5 бодова)
- c) Образложите Target costing за Target pricing. (5 бодова)
- d) Објасните појмове: Value added costs, Non value added cost и Фиксирани трошкови. (5 бодова)

ОДГОВОРИ:

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузеће из текстилне индустрије, специјализовано за производњу мушких капута, планира да на тржиште пласира нови модел. Очекује се да ће се капут продавати 3 године и то у слjedeћим количинама:

- у првој години – 2.300 комада
- у другој години – 2.900 комада
- у трећој години – 800 комада
- укупно – 6.000 комада

Прије дизајнирања капута и његовог пласмана на тржиште настали су слjedeћи трошкови (година прије прве године продаје): трошкови истраживања тржишта 25.000 н.ј., трошкови дизајнирања капута 15.000 н.ј., те трошкови представљања на модним ревијама 20.000 н.ј.

Структура варијабилних трошкова израде једног капута је слjedeћа:

- трошкови материјала израде 160 н.ј./ком.
- трошкови рада 60 н.ј./ком.
- трошкови транспорта до тржишта 20 н.ј./ком.
- укупни варијабилни трошкови 240 н.ј./ком.

За вријеме животног вијека од 3 године, очекују се слjedeћи годишњи фиксни трошкови:

- трошкови контроле квалитета 40.000 н.ј.
- трошкови маркетинга 70.000 н.ј.
- административни трошкови 30.000 н.ј.
- укупни фиксни трошкови 140.000 н.ј.

Истраживање тржишта је показало да су купци спремни да за такав капут издвоје 490 н.ј.

I) Укупни фиксни трошкови до краја животног вијека анализираног производа (јакне) су:

- а) 520.000 н.ј.
- б) 480.000 н.ј.
- ц) 420.000 н.ј.
- д) 620.000 н.ј.

Тачно урађен дио задатка - 6 бодова

Доказ:

II) Пословни резултат за трећу, последњу годину продаје износи:

- а) 278.000 н.ј.
- б) 60.000 н.ј.
- ц) 252.000 н.ј.
- д) 254.000 н.ј.

Тачно урађен дио задатка - 6 бодова

III) Кумулативни пословни резултат или резултат животног вијека производа за све године животног циклуса износи:

- а) 1.020.000 н.ј.
- б) 1.281.000 н.ј.
- ц) 2.208.000 н.ј.
- д) 690.000 н.ј.

Тачно урађен дио задатка - 8 бодова

Доказ:

Задатак број 2

Менаџмент ланца самопослуга је донио одлуку да се примијени обрачун трошкова на бази активности „АБЦ” за три групе производа: „П₁”, „П₂” и „П₃”. Управљачки рачуновођа је идентификовао четири активности и четири стопе за алокацију трошкова сваке од тих активности:

- наруџба 20 н.ј. по наруџби
- испорука и пријем робе 15 н.ј. по испоруци
- слагање на полице 5 н.ј. по сату
- постпродајни сервис 0,45 н.ј. по продатом производу

Приходи, трошкови продатих производа, трошкови функционисања самопослуге („трошкови подршке“) који су предмет алокације и врсте активности, за три групе производа су слједећи:

Елементи за обрачун	„П ₁ “	„П ₂ “	„П ₃ “
<u>Финансијски подаци:</u>			
Приходи	110.000	140.000	150.000
Трошкови продатих производа	80.000	90.000	100.000
Тр. функционисања самопослуге (тр. подршке продаји)	24.000	27.000	30.000
<u>Употреба подручја активности (базе за алокацију трошкова функционисања самопослуге):</u>			
Наруџбе (број наруџби)	60	50	30
Испоруке (број испорука)	200	80	70
Слагање на полице (број сати слагања)	360	350	50
Постпродајни сер. (број прод. производа)	34.000	43.000	16.670

I) Ако се примјењује традиционални систем обрачуна трошкова, на бази којег ланац самопослуга алоцира трошкове функционисања самопослуге (трошкове подршке продаји) по јединственој стопи за алокацију од 30% у односу на трошкове продатих производа, стопа профитабилности (рачунате као однос пословног резултата и прихода) за производ „П₂“ је (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- а) 16,43%
- б) 18,46%
- ц) 19,64%
- д) 13,33%

Тачно урађен дио задатка - 6 бодова

II) Ако се примјењује традиционални систем обрачуна трошкова, на бази којег ланац самопослуга алоцира трошкове функционисања самопослуге (трошкове подршке продаји) по јединственој стопи за алокацију од 30% у односу на трошкове продатих производа, рангирање производа на бази стопе профитабилности (рачунате као однос пословног резултата и прихода) од највишег ка најнижем износу је (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- а) П₁, П₂, П₃
- б) П₃, П₂, П₁
- ц) П₂, П₁, П₃
- д) П₂, П₃, П₁

Тачно урађен дио задатка – 2 бода

Доказ за дио задатка I и II:

III) У случају да претходна анализа из дијела IIИ) овог задатка покаже да је на неком од анализираних производа у понуди остварена релативно ниска стопа профитабилности, уз претпоставку да сви производи на идентичан начин узрокују трошкове подршке продаји, те да је учешће тих трошкова (трошкова продаје) у укупним трошковима мање од 5%:

- а) требало би провјерити тачност коришћеног обрачуна трошкова,
- б) требало би узети у обзир и неке друге показатеље остварења, попут трошкова директног материјала и трошкова директног рада,
- ц) не би требало мијењати систем обрачуна трошкова,
- д) требало би повећати обим продаје тог производа.

Тачно урађен дио задатка - 2 бода

IV) Ако се примјењује обрачуна трошкова на бази активности, према којем ланац самопослуга алоцира трошкове функционисања самопослуге (трошкове подршке продаји) по посебним стопама за алокацију различитих група трошкова функционисања самопослуге (подршке продаји), стопа профитабилности (рачунате као однос пословног резултата и прихода) за производ „П2“ (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом) је:

а) 23,07%

б) 18,66%

ц) 22,15%

д) 19,07%.

Тачно урађен дио задатка - 10 бодова

Доказ:

Задатак број 3

Предузеће „АУРА“ склапа сатове и користи дугорочни просјек који се захтијева да одреди планирани ниво производње и трошкова за одређивање цијена. Дати су сљедећи подаци:

- Директан материјал, накнаде за склапање и други варијабилни трошкови	80	КМ	по јединици
- Фиксни трошкови	2.000.000	КМ	годишње
- Циљни поврат од инвестирања (ПОИ)	20	%	
- Нормална искориштеност капацитета	100.000	јединица	
- Укупна имовина (инвестиције у ширем смислу)	50.000.000	КМ	

На основу горе наведеног, израчунајте:

- Колики треба бити поврат од продаје (ПОП) да би се постигао циљани ПОИ од 20%? (10 бодова)
- Колика треба бити продајна цијена да би се постигао циљани ПОИ од 20%? (2 бода)
- Користећи продајну цијену добивену у дијелу б), колико ће се повећати добит и који ће се ПОИ и ПОП добити ако фирма састави и прода 10% више јединица? (8 бодова)

РЈЕШЕЊЕ:

